

Ikt. szám.: FFB/54-1/2012.

FFB-15/2012. sz. ülés
(FFB-79/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2012. május 22-én, kedden, 9 óra 07 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenységéről 2011 címmel benyújtott beszámoló (J/6102. szám) (Általános vita)</i>	5
<i>Dr. Fülöp Sándor szóbeli kiegészítője</i>	5
<i>Kérdések, vélemények</i>	11
<i>Dr. Fülöp Sándor viszonzválasza</i>	15
<i>Határozathozatal</i>	19
<i>Tájékoztatás a júniusra tervezett rendezvényekről</i>	19

Napirendi javaslat

1. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenységéről 2011 címmel benyújtott beszámoló (J/6102. szám)
(Általános vita)
2. Tájékoztatás a júniusra tervezett rendezvényekről
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Jávor Benedek** (LMP), a bizottság elnöke
Szabó Imre (MSZP), a bizottság alelnöke

Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Bácskai János (Fidesz)
Bartos Mónika (Fidesz)
Fejér Andor (Fidesz)
Schmidt Csaba (Fidesz)
Kepli Lajos (Jobbik)
Dr. Szili Katalin (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Nagy Andor (KDNP) dr. Bácskai Jánosnak (Fidesz)
Bodó Imre (Fidesz) Fejér Andornak (Fidesz)
Fülöp István (Fidesz) dr. Turi-Kovács Bélának (Fidesz)
Koncz Ferenc (Fidesz) Schmidt Csabának (Fidesz)
Sebestyén László (Fidesz) Bartos Mónikának (Fidesz)
Bödecs Barna (Jobbik) Kepli Lajosnak (Jobbik)
Dr. Oláh Lajos (független) Szabó Imrének (MSZP)
Dr. Szili Katalin (független) megérkezéséig Jávor Benedeknek (LMP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Fülöp Sándor, az alapvető jogok biztosának helyettese
Dr. Hajas Barnabás főosztályvezető (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 07 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

JÁVOR BENEDEK (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok mindenkinek! A Fenntartható fejlődés bizottság mai ülésén tisztelettel köszöntöm a bizottság megjelent tagjait és valamennyi kedves vendégünket.

Megállapítom, hogy a bizottság, ha nehezen is, de határozatképes, úgyhogy el tudjuk kezdeni a munkát. Elsőként szavazásra bocsátom az írásban előzetesen kiküldött napirendet. Kérem, hogy aki ezt támogatni tudja, az kézfelemeléssel jelezze! (Szavazás.) Ellene? Tartózkodik? Egyhangú.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenységéről 2011 címmel benyújtott beszámoló (J/6102. szám) (Általános vita)

A napirend alapján elkezdjük a munkát. Az első napirendi pontunk, és tulajdonképpen a mai egyetlen érdemi és fontos napirendi pontunk az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2011. évi tevékenységéről szóló beszámolóinak a megtárgyalása. Ezen belül is, a bizottságunkat nyilvánvalóan a 2011. évben önálló ombudsmanként tevékenykedő, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának munkájának a megismerése képezi, az erről szóló beszámoló ugyanakkor az egységes ombudsmani jelentés részeként vált megismerhetővé. Remélem, minden képviselőtársamnak volt módja találkozni és megismerkedni ezzel az anyaggal, de ha esetleg nem sikerült megfelelő mélységben az anyagban elmélyedni, akkor megkérem Fülöp Sándort, az alapvető jogok biztosának helyettesét, hogy mutassa be a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának 2011. évi tevékenységének legfontosabb elemeit. Át is adom ezzel a szót.

Dr. Fülöp Sándor szóbeli kiegészítője

DR. FÜLÖP SÁNDOR, az alapvető jogok biztosának helyettese: Köszönöm szépen. 2011-ben is a legfontosabb ügycsoportunk a településrendezés volt. Ugye ebben a körben nem kell mondanom, hogy mit jelent az, hogy Magyarországon napi 130 hektár zöldfelület vesz el, ez hallatlan kárt jelent, és emellett még a településrendezés egyik ehhez hasonló alapvető ténye, hogy a nagyvárosainkban minden harmadik-negyedik munkába járó gépjárművezető valahonnan a környéki településekről érkezik, és napi 60-80 kilométer autózással járul hozzá a város - idézőjelben vett - „jó levegőjéhez”. Ezeket a problémákat elsősorban a településrendezés témakörében kell értékelnünk, és megpróbálni kezelni.

Azt látjuk, hogy elvben persze minden helyi önkormányzati képviselő a környezetvédelem bajnoka, amikor azonban arról van szó, hogy a saját céljaira egy kis zöldfelületet még a közösből el lehet venni, akkor nem hezitál, és végül is ki tudna annak ellenállni, ha egy rövid szavazással a saját vagy a rokonai vagyont megfizésére, meghúszszorozza. Másfelől pedig az önkormányzatok - amiről ebben a teremben, illetve ebben a bizottságban többször esett már szó - belekerültek egy ördögi körbe, ahol úgy látják, hogy nincs más kiút, csak a zöldterületeinek a feláldozása, beruházásokat remélnek, vételárat remélnek, adóbevételt, munkahelyet remélnek, de ők is tudják, hogy ebből néhány év múlva az önkormányzati kötelezettségek miatt számos pénzügyi terhe adódik, és kezdődik a folyamat újból.

A problémák jogi vetülete, azt hiszem, hogy ezt az áldatlan állapotot hüen leképezi. A településrendezés joga hallatlan bonyolult és nagyon gyakran változik, esélye sincs azoknak a helyi közösségeknek, környezetvédő szervezeteknek, akik át akarják ezt látni, és megpróbálják befolyásolni. Ezen kívül is az önkormányzatok sok trükköt, cselt eszeltek ki, hogy a közösségi részvételt, illetve a környezetvédelmi szempontokat kijátsszák. Több

ügyünkben tapasztaltuk azt, hogy egyszerre folynak párhuzamos településrendezési eljárások, sőt olyan helyet is találtunk, ahol évekig, hosszú évekig, 4-5 évig, két településfejlesztési koncepció volt érvényben, és hol ehhez nyúltak, hol ahhoz nyúltak, mikor melyik volt éppen a kényelmesebb.

A legtöbb településrendezési ügyünkben - nyilván azok az ügyek, amik hozzánk kerülnek, már eleve konfliktusosabbak - azt láttuk, hogy megpróbálják az önkormányzatok kijátszani a közösségi és szakmai véleményezést akár úgy, hogy egy látszólag ártatlan tervet bocsátanak véleményezésre. Ugye, háromszintű véleményezés van a magyar építési jogban, és aztán az önkormányzat képviselő-testületei hirtelen megváltoztatják a tervet, és előjönnek a farbával, és gyakorlatilag a véleményezés megkerülésével fogadtatják el az enyhén szólva konfliktusos rendezési tervüket. Olyan esetet is találtunk, ahol elismerték az önkormányzati tisztségviselők, hogy törvénytörő a településrendezési terv, de egyrészt az önkormányzatiság elvére hivatkoztak, arra, hogy ők a helyi jogalkotók, és a jog nem lehet jogellenes; másrészt arra, hogy esetleg később majd a hatósági ügyekben a törvénytöréseket megpróbálják korrigálni, erre sok biztosítékot persze nem láttunk.

Milyen jogi eszközöket alkalmaztunk, illetve javasoltunk az önkormányzatoknak, illetve panaszosainknak a településrendezési ügyekben? Ha úgy látjuk, és ezt az állásfoglalásainkba beírtuk, hogy az alkotmány és az alaptörvény, és ezen alapulva az Alkotmánybíróság ítéletei, számos segítséget, alapelvet, például a visszalépés tilalmát tartalmazzák, amit ezekben az ügyekben fel lehet használni. Ugyanígy az építési jogban a magasabb szintű rendezési terveket, az építési jogi korlátokat, beépíthetőségi korlátokat, zöldfelületi arányok meghatározott határait, a biológiai aktivitási érték minimumát és az eljárási szabályokat fel kell használni csakúgy, mint a környezetvédelmi szabályokat, a Natura 2000-es szabályokat és a rokon területi jogágakat, közegészségügyi jog, agrárjog, erdészeti és termőföldvédelmi szabályok. Azt gondoljuk, ha ezt a jogszabályrendszert a településrendezés során pró és kontra, ellenzők és támogatók figyelembe veszik, akkor van remény arra, hogy fenntartható településrendezési, településfejlesztési döntések születnek.

Végül, ebben a témakörben, nemcsak panaszokat vizsgáltunk ki, hanem egy általános témavizsgálatot is indítottunk hivatalból. Azt vizsgáltuk, hogy a stratégiai környezeti vizsgálat vajon lezajlik-e a településrendezési eljárásokban. Azt találtuk, hogy nem, vagy ha igen, akkor csak formálisan vagy hibásan; és hogyan lehetne ezen a helyzeten segíteni. Számos javaslatot tettünk a jogalkotónak, hogy hangolják össze időben és tematikában ezt a kétféle tervezési eljárást, és akkor esély lehet arra, hogy a településrendezési eljárások környezetvédelmi munkarészei erősebbek, hatékonyabbak lesznek.

A másik nagy témánk, amiben messze a legtöbb panaszt kaptuk, az a városi zaj. Többször esett már itt szó arról, hogy a jogalkotó és a jogalkalmazó alulértékeli a közlekedési, ipari vagy éppen szabadidős tevékenységekből származó zaj hatásait. Nem ritka, hogy óvodák, iskolák, lakóhelyek, kórházak találhatóak a zajos tevékenységek közelében, holott ennek a tanulásra, a figyelemre, a pihenésre nagyon komoly kihatása van, és ennek idegrendszeri – nemcsak a halláskárosodással kapcsolatban, hanem egyéb idegrendszeri – hatásai, és szív- és érrendszeri megbetegedések is lehetnek a következményei.

A panaszok többsége a vendéglátóhelyekre, közterületi rendezvényekre vonatkozott, ezért a közterületi rendezvények témakörét általánosan is megvizsgáltuk, és azt találtuk, hogy maga a definíció, hogy mi számít közterületi rendezvénynek, rendezetlen, és az engedélyezés két szálon fut. Lehet, hogy a polgármester vagy a képviselő-testület alkotmányjogi alapon, önkormányzati jogi alapon szimplán megengedi az adott rendezvényt, és olyan is van, hogy polgárjogi szerződést kötnek, ami kizárja a jogorvoslati lehetőségeket, hiszen általában azt mondják, hogy a szerződés titkos.

A zajvédelmi ügyek időviszonyaival kapcsolatban egy paradox tapasztalatunk van. Azt látjuk, hogy a zajos létesítmények engedélyezési eljárását az elmúlt 10-15 évben a

jogalkotó és a jogalkalmazás igyekezett minél jobban felgyorsítani, míg ugyanakkor a zajpanaszoknál azt látjuk, hogy évekig fektetik a hatóságok, mondom még egyszer, nem veszik igazán komolyan a zajjal kapcsolatos egészségügyi problémákat és a közösségek fenyegetettségét.

Többször hivatkoztunk rá, itt most ezért csak visszautalok a korábbi évek beszámolóira, hogy a zajhatárértékeket bizonyos esetekben a közúti zajszenyezéssel kapcsolatban akár két-háromszoros hangnyomás értékben is túl lehet lépni, és csak akkor köteles a hatóság intézkedni. Ez a híres-hírhedt 10 decibeles szabály, ami annak ellenére, hogy többször sérelmeztük a jogalkotónál, még mindig hatályban van. Ugyanígy nagyon sok ügyünkben és az átfogó zajvédelmi vizsgálatunkban is sérelmeztük azt, hogy a zajgátló védőövezetek például a repülőtereknél nem más, mint a környezetszennyezőt, környezetkárosítót védik, a védőövezeten belül nem kötelezőek a határértékek, tehát meglehetősen álszent terminussal van dolgunk, ugye a védőövezet nem a lakosságot, nem a környezeti károkat elszennvedőket védi. *(Szabó Imre megérkezett.)*

Röviden a többi témakörrel is szeretnék egy-két szót szólni. A természetvédelem területén is a jól ismert fogolydilemma előtt állunk az ügyeinkben. Persze, hogy a döntéshozók úgy érzik, és a beruházók, hogy a természetet védeni kell, hiszen abból számos ökológiai szolgáltatás származik, azon alapul a gazdasági és társadalmi életünk. Mégis mindenki úgy érzi, hogy azt a kis zöldfelületet az ő céljaira el lehet venni, ott még lehet esetleg - az elmúlt évben befejezett ügyeinkre utaljunk - tereprali autóversenyt, vagy egy nagyszabású filmnek a forgatását, akár még ha Natura 2000-es területről is van szó, le lehet bonyolítani.

Nagyberek ügyét külön meg kell említsem, ez a tavalyi legnagyobb természetvédelmi ügyünk volt, elég nagy sajtót is kapott. Azt láttuk, hogy a nagyon értékes vizes élőhelyet a tulajdonos szisztematikusan több mint 10 éven keresztül kiszárította, hogy vadásztatásra, nagyvadak vadásztatására alkalmassá tegye.

Ugyancsak a természetvédelem területén volt egy nagy, hivatalból indított témavizsgálatunk, a lápokkal kapcsolatban. Előtte több ügyben belefutottunk ennek a kérdésnek a nagyon összetett, és úgy láttuk, hogy szabályozatlan voltába, elég csak a korábbi évekből például a dunakeszi láp, ugye a Budapestet korábban körbevevő lápgyűrűnek az utolsó megmaradt területét érintő ügyünkre, ezért úgy láttuk, hogy egy átfogó állásfoglalást kell kiadnunk, és tavaly ezt sikerült megtennünk. Aláhúztuk a lápok jelentőségét: a gyógyszeripar, a genetika, az élővizek védelme, a klímavédelem - a tőzeg miatt óriási szénmegkötő képessége van a lápoknak -, ezeknek a területeknek a védelme szempontjából a lápok hallatlan jelentőséggel bírnak. Ehhez képest két olyan témát találtunk a lápok ügyében, ahol óriási a rendetlenség. Az első mindjárt a láp fogalma. Kézenfekvő, ha valaki, egy beruházó, a lápok területén akar valamilyen gazdasági tevékenységet folytatni, a definícióval fog manipulálni, azaz azt fogja mondani, hogy ez a láp nem is láp, sőt adott esetben még tesz is érte, mondjuk lecsapolja a vizet, és a víz, a vizes élőhely a láp fogalmának egyik alapvető eleme.

A másik dolog, amivel ebben az állásfoglalásunkban foglalkoztunk, az az ex lege, a törvény erejénél fogva történő védelem, amire az Alkotmánybíróság azt mondta, hogy ez egy nagyon szép dolog, de nem lehet a jogalanyokat bizonytalanságban tartani, hogy most akkor az ő területe láp vagy nem láp. És ezért, hiába a törvény erejénél fogva mintegy automatikusan védettek ezek a területek, mégiscsak kell hozni egy határozatot arról, hogy az a terület láp, és be kell jegyezni az ingatlan-nyilvántartásba. Na most, ez az, amire a felügyelőségeknek nincs pénze. Ugye óriási szakértői háttér kellene ahhoz, hogy a láp definícióját egyáltalán tisztázzák, hogy az élővilág az a lápokra jellemző-e, a tőzeg milyen mértékben van jelen, tehát ez nem két fillér, és a területek bejegyzése az ingatlan-nyilvántartásba szintén nagyon sokba kerül, ezért hallatlan lassan halad, a lápok meg közben

fognak, és ez nagyon nagy pótolhatatlan veszteség. Ezért javaslatokat tettünk arra, hogy hogyan lehet, az Alkotmánybíróság törvényességi szempontjait betartva, ezt a helyzetet kezelni, és sürgősen megállítani az utolsó lápos vizes élőhelyek elpusztulását.

A levegőtisztaság-védelem területén egy elég gazdag jegyzetanyagból tudok húzni, talán lesznek kérdések, és akkor rá tudok térni egy-egy részletre még külön. A levegőtisztaság-védelem területén több dilemmával találkoztunk, amik az ügyekben újból és újból egy visszatérő mintázatot jelentettek. Ilyen például, hogy ki jött előbb. Nagyon sokszor azt látjuk, hogy ha később egy szennyezett terület, egy gyár közelében, vagy egy forgalmas út mellé később települnek oda lakosok, akkor a hatóságok és maga a környezetszennyező is úgy gondolja, hogy velük akármit meg lehet tenni, az ő egészségük akkor már nem is számít, hiszen ők tehetnek róla, hogy ebbe a helyzetbe kerültek. Ez azért nem teljesen így van, ezt valamennyien érezzük, és ezt minden ügyünkben igyekeztük aláhúzni, hogy azért az egészséges környezethez való alkotmányos jogok az ilyen lakóközösségeket is megilletik.

Egy másik visszatérő dilemma a szomszédok tűrési kötelessége. Nyilvánvaló, hogy városi környezetben bizonyos ipari tevékenységet természetesnek kell vennünk, és itt nem lehet felszámolni teljesen ezeket a levegőszennyező tevékenységeket, tehát akkor ebből nem az következik megint, hogy bármit meg lehet tenni a lakosokkal, őket kártalanítani kell, a legrosszabb esetben pedig gondoskodni kell cseretelekről.

És végül ugyanilyen dilemma kisebb községekben az állattartás. Ez néhány évtizede természetes volt, most pedig azt látjuk, hogy sorra érkeznek hozzánk azok a panaszok, amik azt mondják, hogy ez bűzzel, levegőszennyezéssel jár, nagyon nehéz dilemmák, nagyon nehéz megtalálni azt a keskeny ösvényt, ahol mind a két fél, hiszen mind a két félnek vannak komoly érvei, mind a két fél érdekei megvédhetők. És nagyon nagy baj, hogy bár kimutattuk az állásfoglalásainkban, hogy több oldalról is jogszabályi kötelezettsége volna az önkormányzatoknak a helyi állattartás szabályozása, ezt mégsem teszik meg, vagy nagyon kevés helyen van megfelelő állattartási szabályzat.

Szintén a levegőtisztaság-védelem területén több jogalkotási javaslatot, meglevő jogalkotási tervhez hozzájárulást tettünk a passzív dohányosok védelme ügyében.

A hulladékgazdálkodás témakörében néhány mondatot engedjenek meg. Itt is egy-két téma, nincs szívem teljesen kihagyni, az elnök úr majd lelé, ha ezt szükségesnek látja.

A hulladékgazdálkodás egyedi panaszai ügyében úgy láttuk, ez egy nagyon fontos jelenség a környezetvédelem területén, hogy aki egy környezetvédelmi tevékenységet folytat, tehát mondjuk hulladékgazdálkodó, ne adj' isten szelektív hulladékgyűjtéssel foglalkozik, az már a glóriát érzi a feje fölött, úgy érzi, hogy neki onnantól kezdve semmilyen környezetvédelmi követelményt nem kell betartani, mintegy fel van mentve azok alól. Tehát, ha valaki hulladékgyűjtő szigeteket tart fenn, akkor megengedheti magának, hogy szemetes, bűzös legyen a környéke, megengedheti magának, hogy hajnalok hajnalán óriási zajjal üritse ezeket a tartályokat, mert ő környezetvédő, és ezért őt környezetvédelmi oldalról ne lehessen támadni.

Egy másik téma a hulladékgazdálkodás. Itt is hivatalból indítottunk egy átfogó vizsgálatot. Ez a házi hulladékégetés. A részecskeszennyezés, amit szálló pornak mondanak, de ez inkább korom, a részecskeszennyezés több mint 30 százalékát a házi hulladékégetés adja ma már, ugye ez a szegénységgel együtt jár Magyarországon, és sajnos dinamikusan fejlődik. Megelőzi a közlekedést, a fémkohászatot és a cementgyártást is a porkibocsátás. Hallatlan veszélyes, és azért a dioxinról se feledkezzünk el, hiszen műanyagok is a háztartási szemétbe bekerülnek, és nagyon-nagyon lassan halad ennek a jogi kezelése. Tehát kapjuk a panaszos leveleket, és tudjuk, hogy borzasztó egészségkárosodással jár. Nyilván, aki falun jár-kekel télen, az érzi ezt a savanyú-édeskés szagot, ami a háztartási szemét égetéséből a szegényebb porták felől kiárad. Vizsgáltuk ennek a jogi helyzetét, és számos eljárást megnéztünk, és azt láttuk, hogy a jegyző késlekedik, nem megy ki rögtön, és később, utóbb

pedig ezt már nagyon nehéz feltárni. Az eljárásokban nem használja ki az összes bizonyítási lehetőséget. Nagyon könnyű azt mondani egy ilyen panaszra, hogy hát kérem, lehet, hogy füstölt, lehet, hogy nem; lehet, hogy szemetet égetett, lehet, hogy csak nedves tűzifát, nem tudjuk bizonyítani. Holott elmehetne a szomszédokhoz, megkérdezhetné, megnézhetné a tüzelőt, helyszíni szemlét tarthatna. Ha kisipari tevékenységről volna szó, megnézhetné, hogy milyen hulladékokat tárol, esetleg nemcsak levegőtisztaság-védelmi, hanem hulladékgyűjtési oldalról is lehet ezt a kérdést kezelni.

A vízvédelem területén, ugye 2011-ben fejeztük be a Duna ökológiai szolgáltatásairól szóló vizsgálatunkat, és az állásfoglalásunkban tucatnyi ökológiai szolgáltatást írtunk le. A parti szűrésű ivóvizet, a felszín alatti ivóvízkészletet, vízkészlet-szabályozást, talajvízszintet, talajnedvességet. A mezőgazdaságnak alapvető szabályozási funkciókat teljesít a Duna, szennyezésmegkötő képesség, bennszülött/endemikus fajok védelme, általában az árterek és mellékágrendszerek gazdag élővilágának fenntartása. Négy nemzeti parkunk is a Dunára települt, tehát a természetvédelem általában, az erdőgazdálkodás, a mezőgazdaságnak olyan ágazatai, ártéri gazdálkodás, legeltetés, gyümölcsstermesztés, halászat, vízivad-, nagyvadadászat az ártereken, a folyó kinetikus energiájának felhasználása, a hajózó útvonal, tömegsport, rekreációs idegenforgalmi-ökológiai szolgáltatások.

Ugye azt látjuk ehhez képest, hogy egy-egy ökológiai szolgáltatás gazdája úgy érzi, hogy ő van egyedül, tehát ha valaki vízmérnök, könnyen lehet, hogy odajut, hogy a Duna semmi más, csak egy olcsó energiaforrás, és elfelejtkezik a többi ökológiai szolgáltatásról. Ha valaki hajózási szakember, akkor azt mondja, hogy a Duna semmi más, csak egy olcsó vízi út, és elfelejtkezik arról, hogy adott esetben a hajózás és a hajózó útvonalak kialakítása helyrehozhatatlan károkat okoz a többi ökológiai szolgáltatásnak. Ezért felhívtuk a kormányt az állásfoglalásunkban, hogy ne születessen se egyedi, se általános döntés, terv a Dunával kapcsolatban anélkül, hogy az összes ökológiai szolgáltatás szakmai, társadalmi háttérét meg ne hallgatnák, szóhoz jutni ne engedjék, és ne születessen olyan döntés se, amelyik valamelyik ökológiai szolgáltatásnak helyrehozhatatlan károkat okoz.

Az utolsó téma az energiaügy. A bátaapáti állásfoglalásunk is 2011-re halasztódott, ez volt az egyetlen olyan ügyünk, ahol azt találtuk, hogy a bepanaszolt hatóságok és beruházók kifejezetten vonakodnak az ügy iratait és információit átadni, ezért 2,5-3 évig tartott a vizsgálat. Ezzel együtt azt gondolom, hogy a két legfontosabb megállapítása megérdemli, hogy ebben a körben is megemlítsük: nincs a nukleáris hulladéklerakásra megfelelő szabály Magyarországon. Egyedi döntéssel próbálták meg a hatóságok, illetőleg bányászati szabályok analógia útján való felhasználásával próbálták ezt a problémát megoldani, és persze ez így lehetetlen, ez is hozzájárult ahhoz a helyzethez, hogy immár 2,5-3 éve a mélybe tervezett kis és közepes veszélyességű nukleáris hulladékot a felszínen tárolják átmenetileg, úgyhogy ez egy nagyon komoly probléma.

Ugyancsak 2011-ben adtuk ki végleges formában a 2008-as országgyűlési határozattal kapcsolatos állásfoglalásunkat Paks bővítéséről, és megállapítottuk, hogy a kormány az előkészítés során nem járt el megfelelő körültekintéssel, és könnyen előállhat ennek folytán egy olyan helyzet, hogy az energiaszektor egyetlen tényezője egyeduralmukodóvá válhat, és egy olyan energiamixet kapunk, ami évtizedekre az alternatív környezetbarát energiahordozók fejlődését Magyarországon blokkolhatja.

A vörösiszapügyet külön is meg kell említenem. Két állásfoglalást hoztunk az ügyben, mind a kettő 2011-ben jött ki. Az első állásfoglalásban a hatósági jogköröket vizsgáltuk, és azt láttuk, hogy a vízügyi, környezetvédelmi, építésügyi, katasztrófavédelmi és bányászati hatóságok mintegy pingpongoztak az ügygel körülbelül 15 éven keresztül, és a katasztrófa alapvető oka az, hogy egyikőjük sem gondolta azt, hogy neki el kéne járni, mindenki azt gondolta, hogy a másik négynek kellene eljárni, ezért senki nem ellenőrizte a gátak állékonyságát a gyakorlatban.

A második vizsgálatunk legfontosabb megállapítása pedig az volt, hogy a hulladékgazdálkodási jogunkban egy óriási joghézag tette lehetővé a katasztrófát vagy járult hozzá. Mégpedig az, hogy a hulladéktárolóban tárolt anyagban, ami hulladék volt, az nem volt veszélyes, ami pedig veszélyes volt, az nem volt hulladék, hanem az a technológiai folyamat részét képező oldószer volt, ezért aztán előfordulhatott, hogy az oldószer mennyiségét bele se számolták a terhelésbe, és úgy adták ki az engedélyeket, és a természeti törvények azok nem alkalmazkodtak ehhez a jogi okoskodáshoz.

Ennyi volt tehát a környezetjogi aktivitásunk. Ha még van egy kis lehetőségem rá, akkor a környezetpolitikai tevékenységünket 2-3 percben röviden összefoglalnám.

Aktívan részt vettünk az alaptörvény jövő nemzedékeket érintő passzusainak a kidolgozásában részben felkérésre, részben szövegszerű javaslatok előkészítésével, és nagy örömmel láttuk, hogy ezt az alkotmányozók átvették, és ezért április 25-én egy állásfoglalást adtunk ki, amiben üdvözlöttük ezeket a jövő nemzedékekre vonatkozó, a világon ma egyedülálló, de így kell egyébként 2011-ben a jövő nemzedékekkel kapcsolatban alkotmányos szabályokat hozni, tehát a világban egyedülálló és előremutató szabályokat. Csak remélni tudjuk, hogy a későbbi gyakorlat ehhez alkalmazkodni fog.

De a fenntartható helyi közösség volt a legnagyobb saját környezetpolitikai témakörünk. Ebben 2011 őszén, Pannonhalmán az Apátságban egy több mint 100 szakértővel lezajlott konferenciánk volt, aminek a végén a pannonhalmi nyilatkozatban négy részletben összefoglaltuk azt, amit az elmúlt években a fenntartható helyi közösségek érdekében fontosnak gondolunk, a helyi piacokhoz való hozzáférést, a közétkeztetésben való felhasználását a helyi terményeknek, a tájfajták megmentését és a gyógynövények kultúrájának további ápolását.

A közétkeztetéssel kapcsolatban 2011-ben egyébként közös állásfoglalást adtunk ki Aáry-Tamás Lajos oktatási miniszteri biztossal, aminek nyomán elég komoly jogalkotási munka kezdődött. A gyümölcsészet, a tájfajták megmentése kapcsán egy akciót kezdtünk, megállapodást írtunk alá. Több mint 10 egyházi vezető - püspökök, érsekek, apát urak - írták alá ezt, minisztériumi vezetők, szakmai vezetők mellett, és több mint 80 templomkert jelentkezett, és folyamatban van ezeknek a tájfajtákkal történő beültetése, aminek óriási jelentősége van e tájfajták megőrzésében, szóval a terület a szűk keresztmetszet. Volt olyan eset, hogy az állami génbankban a két adott fajtából meglevő fa egyike a tavaszi belvizek idején kiázott, a másikba meg nyáron belecsapott a villám, elveszett az a fajta.

Végül talán összefoglalásként, mivel ez az utolsó ilyen beszámoló. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa hivatala, irodája bizonyos módszertani eredményeket tudott felmutatni. A multidiszciplináris, nálunk voltak egyedül nemcsak jogászok, tisztázása az ügyek hátterének, az olyan deliberatív megtárgyalása az összes érdekelttel az ügyeknek, aminek alapján úgy gondolom, hogy a négy év alatt kiadott több mint 200 állásfoglalásunknak bizonyos hatása a joggyakorlatokra, a helyi környezeti konfliktusok megoldására volt, ez a szakmai hatás erősíthető lesz majd ezeknek az állásfoglalásoknak az összegyűjtésével, ez folyamatban van.

Nemzetközileg is azt gondolom, hogy elismerték ezt a tevékenységet, a World Future Council vezető programja lett Rióban, most egy pár hét múlva nagyon sokat fognak minket emlegetni; remélhetőleg még benne van a szövegtervezetben egy világszintű jövő nemzedékek biztosa ombudsmanja intézmény, amit nagy büszkeséggel és örömmel vettünk. Több országban, amikor hasonló jogintézményeket alapítanak, hivatkoznak a magyar példára, Egyesült Királyság, Franciaország, Németország, Belgium, Málta, az EU szintjén is felmerült ez a példa, úgyhogy azt gondolom, hogy nem volt hiábavaló, és Magyarország nem kell hogy szégyenkezzen ebben az ügyben. Köszönöm szépen a lehetőséget és a támogatást az elmúlt négy évben!

Kérdések, vélemények

ELNÖK: Köszönöm szépen Fülöp Sándornak a beszámolót, és akkor megadom a lehetőséget a bizottság tagjainak, hogy kérdéseket, észrevételeket tegyenek.

Elsőként Turi-Kovács Béla alelnök úr jelezte, hogy hozzá kíván szólni.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz): Köszönöm szépen. Azért kértem elsőnek szót, és elnézést kérek ezért, mert konferenciára el kell mennem, de nagyon röviden mégis szeretnék néhány olyan észrevételt tenni, amit a jegyzőkönyv számára is mondanék.

Mindenekelőtt a zöldfelületek területén én azt gondolom, hogy ebben nem lehet általánosítani. Az önkormányzatok jelentős részénél azt tapasztalom, hogy komolyan veszik a zöldfelületek megőrzésének a lehetőségét, szorító feladatok mentén persze nagyon nehéz időnként eleget tenni a környezetvédelmi szempontoknak.

Van viszont egy olyan szempont, amit én figyelmébe ajánlok a bizottságnak, és amelyre azt kérem, hogy esetleg akár javaslatot is tehetnének a kormánynak törvényhozás tekintetében. A kárpótlás területén a kárpótlás során a városok, de különösen a nagyvárosok környezetében kialakultak azok a területek, amelyek ab start nem mezőgazdasági célra kerültek kivételre, és amelyeknek egy nagyon jelentős részén ma már persze különböző multinacionális cégek foglalnak helyet, de még nagyon jelentős számban van ilyen, ezeknek a bevonása tekintetében és hasznosítása tekintetében célszerű lenne, ha az állam bizonyos szabályozókat hozna.

A második része a zajártalom. Én azt gondolom, hogy egy olyan dolgot érintett, egy olyan nagyon fontos kérdést érintett itt a biztos úr, amely szintén törvényi beavatkozást is igényelhet. Az a helyzet ugyanis, hogy a zajártalom tekintetében az önkormányzatok kettős szorítás alatt vannak: egyfelől a választópolgárok, akik szenvedik, másfelől pedig az adóbefizetők, akik erős jogérvényesítők. Én azt gondolom, hogy itt olyan szabályozókra lenne szükség, amely megkönnyíti az önkormányzatok helyzetét, és világos helyzetek teremődnek, azaz például a zajártalmat nem úgy kell meghatározni, hogy a záróra iksz időpont, hanem az mindig tartalmazza az elvonulási időt is. Hiszen az igazi nagy zajártalom akkor keletkezik, amikor már egy-egy kocsmá bezár, és következik az elvonulás, amely egy-másfél órát is igénybe vehet, és a környéken egyszerűen lehetlenné teszi az életet.

Az állattartást tartom még egy kiemelkedően fontos kérdésnek. Nem értek egyet ebben, azt kell mondanom, az ombudsmannal, mert szilárd meggyőződésem, hogy Magyarországon az állattartást elő kell segíteni, és nem oly módon korlátozni, hogy némelyek kényes ízlését elégítse az ki. Ezért azt gondolom, hogy helyes lenne az állategészségügyi és a környezetvédelmi szabályozóknak a betartására rászorítani nyilvánvalóan az állattartókat, ezeket a szabályozókat pontosan meghatározni, de ott, azokon a helyeken, ahol ezeket betartják, én azt gondolom, hogy alapos panaszokat előterjeszteni nem lehet, mert aki a falusi életmódot és életformát választja, az számtalan előny mellett azt gondolom, hogy nyugodtan elviselheti a kakaskukorékolást. Tehát inkább a panaszok ilyenkor a betelepülők részéről szoktak megérkezni, akik megvettek valamit, amit úgy gondolnak, hogy az üdülő lesz a jövőben.

És végül, de nem utolsósorban egy nagyon kicsi türelmét kérném az elnök úrnak, meg engedélyét, minthogy el kell mennem.

A második napirendi pontot ugyanis szokatlan módon elmondanám, hogy miért kértem. Azt kérném a jövőben - és ezért van ez itt most bent -, hogy kapjunk tájékoztatást minden hónapban a bizottság által tervezett vagy támogatott hasonló rendezvényekről. Ebben az esetben ugyanis a bizottság állást tud foglalni abban a vonatkozásban, hogy ezt sajátjának tekinti, vagy nem tekinti sajátjának, ez egyszerűsíti a dolgot azt gondolom technikailag és minden szempontból. És elnézést kérek, hogy kivételesen ilyen szabályokkal szemben történő nyilatkozatokat tettem. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mielőtt megadom Szabó Imre alelnök úrnak a szót, a programokkal kapcsolatos észrevétellel kapcsolatban csak annyit jegyeznek meg, hogy valamennyi konferenciánk szerepelt a bizottság munkatervében, amit az ülészak elején elfogadott a bizottság, továbbá átlagban kéthetente tájékoztatást kap a bizottság az elkövetkezendő hónapokban tervezett eseményekről. De természetesen nyitott vagyok arra, hogy ennél még intenzívebb és részletesebb tájékoztatást kapjon a bizottság írásban és szóban.

Megadom a szót alelnök úrnak, parancsolj!

SZABÓ IMRE (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Biztos Úr! Nem egészen tartalmi az első felvetésem, de szerintem ez is azért árulkodó. Egy 346 oldalas anyagban a 276. oldaltól a 303. oldalig van az érdemi része annak, ami azt gondolom, hogy bemutatja az elmúlt időszakot. Utána is még van, hogy foglalkozik a kérdésekkel, de azt hiszem, hogy itt azért az magyarázatra szorul, hogy itt valamit nem teljesen rendezett.

A másik. Van egy megközelítésbeli kérdésfelvetés közöttünk, ez főleg a klímavédelemhez kötődő elmúlt időszaknak a tevékenységeit érinti. Ebben a tárgykörben 8 hónappal ezelőtt tettem fel írásban egy olyan kérdést, ami az én megítélésem és az eddigi tapasztalatom szerint, körülbelül egy olyan jó jogászokból álló csapattal, mint az öné, egy olyan erős 4-5 órás elfoglaltságot igényelne körülbelül. Mi több, április 3-án a tárcárról tájékoztattott a szintén írásban feltett kérdésemre, hogy a tárcánál még kérdésfelvetés szintjén sem indult meg a biztosi hivatal részéről ennek az ügynek a vizsgálata.

Ez azért is fontos a számomra, mert viszont mondjuk például Rio+20, ami már az idei évre esik, bekerül az anyagba, ami nyilván majd a következő ciklusnak az elszámolásához tartozó témakör. És ha most így, ilyen összefüggésekben nézem az előző 6 oldalnak a vizsgálatát, meg azoknak az értékelését is, amik nem kerültek be az anyagba, akkor számomra legalábbis visszaköszön az a probléma, ami szintén klímavédelem és kvótaértékesítés környékén feszült, ez többek között az erdők megítélése a klímavédelem területén.

És ehhez a kérdéskörhöz tartozik a 116. és 121. pont, amikor részletesen foglalkoznak önök is ezzel a kérdéskörrel, és a dolog pikantériája persze az, amit mi mind a ketten tudunk, hogy miközben az előző időszak értékelésénél a kvótaértékesítésnek az utóértékeléséről hallgat maga ez a beszámoló, az utóértékelések között az a rész nem szerepel. A mostani időszakhoz, a 119. pontnál az erdő szén-dioxid-megkötése ideiglenes, sőt majd a 120. pontnál már arról van szó, hogy ez még problémás is lehet, és ehhez képest az értékelés előző időszakát fémjelző munkatárs, aki az azt követő minisztériumi fősztályvezetőként RMU kvótákat hoz létre, és így az RMU kvóta értékesítését is végrehajtja, az értékelésbe nem kerül be. Ezért szeretném majd kérni az ön álláspontját e tekintetben, hogy ez mennyire van rendjén és mennyire helyénvaló.

Alapvetően az a kérdésem, hogy mikor fogok választ kapni a 8 hónapja feltett kérdésemre, és ebben az egész témakörben mi az ön álláspontja.

ELNÖK: Köszönöm.

Szili Katalin, parancsoljon!

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Képviselőtársaim! Kedves Vendégek! Tisztelt Alapjogi Biztos Úr! A beszámoló 2011-re vonatkozik, amikor még a jövő nemzedékek ombudsmanjaként külön feladatként látták el azt a munkát, amit egyébként a jogszabályok előírnak.

Én magam, áttekintve a beszámolót, azon csodálkoztam, hogy egy mellékletként szerepel a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának a munkája, hiszen ha ez mondjuk '12-től kerülne így be, még az sem lenne magyarázható, de egy olyan időszakról szól, amikor

teljesen önállóan végezték a tevékenységüket. Megjegyzem, örültem volna, ha egy teljes beszámolót, mint ahogy az az előző években történt, amíg külön működtek, tehát ez számomra érthetetlen; itt van egy elég erőteljes ellentmondás a feladatok, illetőleg az elkészült beszámoló között, hiszen nem gondolom, hogy '11-ben önök egy mellékletként végezték a munkájukat. Ez csak egy megjegyzés a részemről. Ha úgy gondolja, hogy reagál rá, akkor igen, ha nem, akkor én azt is megértem.

Ami a feladatokkal kapcsolatos kérdéseket jelzi, én egyetlenegy, illetőleg két dologra térnék ki. Az egyik a településrendezési tervek tekintetében a környezetvédelmi törvény előírja, hogy minden településnek készítenie kell környezetvédelmi programot. Én azt gondolom, hogy jó lenne egyrészt foglalkoznunk azzal, és ez csak egy döntés kérdése, hogy esetlegesen lépünk-e tovább, hogy ne csak környezetvédelmi programot, hanem ma már egy fenntartható fejlődési stratégiát készítsenek-e a települések, amiben nyilvánvaló, hogy meg kell jelennie azoknak a pontoknak vagy azoknak a kapcsolódási pontoknak, amelyek lehetővé teszik a településrendezési tervnek a harmonizálását. Vagy mondhatom azt is, hogy kötelezővé teszik, hogy harmonizálják a két stratégiát, illetőleg a stratégiát és a programot.

És ehhez kapcsolódik tulajdonképpen a másik kérés vagy kérdésem, de a kérés inkább egy kicsit a bizottsághoz is szól. Azokban a kérdésekben, ahol ön úgy érzi, hogy tipizálhatóak a panaszok, és szükséges, hiszen a bizottságunk ugye nemcsak az ellenőrzéssel, hanem alapvető feladata, hogy jogalkotással foglalkozzon, azokban a kérdésekben, ahol a panaszok tipizálhatóak és vissza lehet a jogalkotóra mutatni - ahogy ön említette, a lóp kérdésében, a zaj kérdésében, akár a természetvédelem területén is -, szükséges a jogszabály módosítása. Én azt gondolom, hogy szerintem szükség lenne egy olyan csokorra, ahol adott esetben akár a javaslatok konkretizálásával elnök úr, érdemes lenne a bizottságunknak felkarolni egy ilyen csokrot, és esetlegesen a parlament elé terjeszteni. Én azt hiszem, hogy ebben, ha ezt ön is jónak látja, akkor szívesen vennénk, én személy szerint is, egy csokrot arról, amit ön úgy lát, hogy szükséges nekünk a törvényalkotásban megkapni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nekem is lenne néhány kérdésem. Erre az időre átadom a bizottság elnöklését Szabó Imre alelnök úrnak.

SZABÓ IMRE (MSZP): Megadom a szót Jávor Benedek elnök úrnak.

JÁVOR BENEDEK (LMP): Köszönöm szépen. Kérdéseim egy része konkrét, a beszámolóban említett ügyekkel kapcsolatosak, részben pedig általánosságban, ahogy már Szili Katalin is erre utalt. Ugye itt egy alapvető rendszerátalakulás után vagyunk, bár a beszámoló még a váltás előtti időszakról ad egy látéletet, de azt gondolom, hogy nem mehetünk el szó nélkül amellett sem, hogy ennek a beszámolóknak a végén az egész ombudsmani rendszer átalakul.

Konkrét kérdéseim több területre vonatkoznak. Egyrészt a lópok kérdése. Ugye biztos úr jelezte, hogy a vizsgálat során megállapításra került, amit egyébként minden szakértő évek óta tud, hogy a 2003-as alkotmánybíróági határozat óta a kiemelt természetvédelmi oltalomra érdemesnek talált, tehát ex lege védelem alá helyezett lópok jelentős részénél konkrétan semmilyen jogi védelem nem áll fenn. Hiszen ezeknek a lópogi jellegére vonatkozó eljárások lefolytatására a hatóság kapacitás hiányában nem kerül sor, azaz Magyarországon van a természetvédelemnek egy olyan védelmi tárgya, amelyet a jogalkotó különleges védelemre talál érdemesnek, és ez a védelmi tárgynak egy jelentős része semmilyen védelemben nem részesül. Évek óta hallgatjuk, hogy itt a mindenkori környezetvédelmi kormányzat hogyan fogja felgyorsítani azokat az eljárásokat, amelyek végén megkapják ezek a lópok, vizes

élőhelyek a megfelelő védelmet, ugyanakkor a gyakorlatban az látszik, hogy ezek a folyamatok nagyon lassan mennek végbe.

A vizsgálat során készült-e valamilyen olyan felmérés, statisztikai vizsgálat, amely visszatükrözi, hogy hol tart ma ez a folyamat, és azon területek közül, amelyek a 2003-as AB döntés előtt ex lege védelem alatt álltak, ezeknek mekkora része az, amely 9 év elteltével még mindig semmilyen természetvédelmi oltalmat nem élvez, és gyakorlatilag ki van téve a beruházók, építési vállalkozók, bányavállalkozók és más szereplők tevékenységének és károsításának.

A második kérdés Nagyberék ügyére vonatkozik. Ugye azt gondolom, hogy Nagyberék a tavalyi évnek az egyik jelentős természetvédelmi konfliktusa volt, és ott a kormányzat elég határozott intézkedéseket ígért be a nagy nyilvánosságnak, és az ügyben kérdésfeltevő parlamenti képviselőknek, köztük nekem is, ehhez képest, információink szerint, igazából érdemi előrelépés nincsen. Tehát ugyanazon vízjogi engedély alapján folyik a tevékenység, ugyanaz a vízi társulat folytatja ugyanazt a tevékenységet, és ugyanaz a bt. bérlő ezeket a területeket, amely az ügy kirobbanásakor ezeket tette. Tehát a vizsgálat során megállapításra került dolgok utóellenőrzésére sor került-e, hogy az a vélhetőleg jogellenes vízjogi engedély, ami nem veszi figyelembe a természetvédelmi célokat, hogy ez fennáll-e, megváltoztatták-e, van-e új engedély, felfüggesztették-e, és a nyilvánosság számára folytatott kommunikáción túl érdemi lépés ezen a területen történt-e, vagy minden maradt a régi, néhány sajtónyilatkozattól eltekintve.

Szerepel a beszámolóban a vízügyi átalakításnak a vizsgálata, ahol az országgyűlési biztos megállapítja, hogy a vízügyi átalakítás általa vizsgált elemeit ellenezte minden esetben. Várható-e, hogy vizsgálja a vízügyi átalakítás hatásait, tehát ha megállapította, hogy meglátása szerint az új vízügyi rendszer nem alkalmas a feladatok megfelelő színvonalon való végrehajtására, ennek a visszaigazolására vagy cáfolatára utóvizsgálatra lehet-e számítani?

Általában az is kérdés, hogy a különböző ajánlások, vizsgálatok eredményei megvalósulnak-e. Az ombudsman javaslatokat fogalmaz meg a jogalkotó számára, javaslatokat fogalmaz meg a jogalkalmazó számára; kérdés az, hogy ezek mennyire szállnak el a levegőbe, vagy mennyire képesek arra, hogy ténylegesen befolyásolják a jogalkotó, jogalkalmazó tevékenységét, és a jövő nemzedékek, illetve az egészséges környezethez való jog érvényesülésében érdemi változást el tudnak-e érni.

Az utolsó ilyen konkrét kérdésem. Nekem azért erősen megütötte a fületem, hogy az energetikai vizsgálatok közül a bátaapáti radioaktív hulladéktároló esetében a hatóság vonakodott az iratok átadására vagy átadásától, és gyakorlatilag ez volt az egyetlen olyan államigazgatási szerv, amelyik nem működött kellően együtt az országgyűlési biztossal, és amelyik nem segítette a vizsgálatok lefolyását, ennek eredményeképpen, ahogy mondta, talán 2-2,5 év végig elhúzódott ez a vizsgálat. Ennek várható-e valami jogkövetkezménye, tehát Magyarországon van-e olyan hatóság, ami gyakorlatilag semmibe veheti az országgyűlési biztosról szóló jogszabályokban biztosított jogokat és felelősségi köröket, és mondhatja-e azt, hogy öneki nincs nagyon kedve együttműködni ezekben a vizsgálatokban, és csak nyolcadik megkeresésre - meg nem tudom minek a hatására - hajlandó a megfelelő iratokat átnyújtani, ennek lehetséges-e valamilyen következménye?

És végül általánosságban szeretném felvetni azokat a kérdéseket, amelyek az új rendszer kialakítására vonatkoznak. Ugye Magyarországon, hosszas küzdelem eredményeképpen, 2007-ben a parlament elfogadta a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa intézmény felállításáról szóló törvényjavaslatot, és elindult ennek az intézménynek a működése, ahogy a korábbi beszámolóban is ugye maga a bizottság is tapasztalta, illetve a mostani beszámoló során is elmondta a biztos úr, nemzetközi szempontból is nagyon komoly figyelmet érdemel. Ennek a rendszernek vége, tehát ez élt három évet, van egy új rendszerünk, ami lényegesen szűkebb jogosítványokat biztosít a helyettesi minőségben a volt

ombudsmannak. Ez az új rendszer hogyan fogja átvenni az előző rendszerben az ombudsmanhoz telepített feladatokat? Az utolsó beszámolóban szereplő megállapításoknak a továbbvitele, hogyan fognak továbbmenni az ügyek, átveszik-e az új munkatársak ezeket az ügyeket, lesznek-e utóvizsgálatok az eddigi megállapításokkal kapcsolatban? Ugye a statisztikai adatok azt mutatják, hogy a működése három éve alatt az állampolgári bizalom és figyelem megerősödött, tehát a sokszorosára emelkedett a beadványoknak a száma, lehet-e valamit mondani a 2012. első negyedévi tevékenység alapján, hogy ez hogyan alakul?

A nemzetközi közeg, amelyik nagyon pozitívan fogadta a magyar intézménynek a felállítását, az reflektált-e arra a változásra, ami itt végbement? Látjuk, hogy mind az Európai Unió szintjén, mind az ER szintjén, Rio szintjén van egyfajta érdeklődés, nyitottság és kezdeményezőkészség hasonló intézmények létrehozatalára; az, hogy mindeközben pont Magyarországon került megszüntetésre az önálló és független jövő nemzedékek országgyűlési biztosa intézmény, ezzel kapcsolatban van-e visszajelzés a nemzetközi intézmények részéről? Köszönöm szépen.

SZABÓ IMRE (MSZP): Visszaadom az elnöklést Jávor Benedek elnök úrnak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy a bizottság tagjai részéről van-e még kérdés, észrevétel. *(Nincs jelzés.)* Nincsen, akkor megadom Fülöp Sándornak a lehetőséget, hogy az elhangzottakra reagáljon.

Dr. Fülöp Sándor viszonzválasza

DR. FÜLÖP SÁNDOR, az alapvető jogok biztosának helyettese: Köszönöm szépen. Sorba menve, Szabó képviselő úr és Szili Katalin képviselő asszony is nagyon nagy örömmre hiányolta a részletes beszámolót 2011-ről. Ez készül, de ugye, az előző években 20-an írtuk a beszámolót, és ahogy mondani szokás, én a mutatóujjammal dolgoztam, hogy na most, akkor te ezt, te azt, te meg amazt, most pedig egyedül írom. És ez ahhoz képest, hogy egy jó 400 oldalas anyag lesz, mert elég gazdag a tavalyi év termése, és teljesen egyetértek a felvetésekkel, hogy ezt érdemes és kell is a joggyakorlat számára rendelkezésre bocsátani, aztán, ha nem értenek vele egyet, nyilván kényszeríteni nem tudjuk őket, de az nagy baj lenne, ha ezeket a megállapításokat nem is ismernék, tehát ezt mindenképpen megteesszük. Az más kérdés, hogy lesz-e pénz a kiadására, ez egy függő kérdés, mert ugye nekünk mindig a következő év költségvetésében volt benne, és azért ez egy komolyabb kiadvány lesz, meglátjuk valamilyen módon, ha másképp nem, elektronikus úton ezt mindenképpen a szakmai nyilvánosság, a tágabb nyilvánosság rendelkezésére fogjuk bocsátani, és köszönöm szépen az ezzel kapcsolatos visszajelzéseket és igényt.

A másik dolog, hogy ha megengedik, lefordítom a politika nyelvére. Ez most furcsa dolog, hogy egy politikus tett fel egy szakmai kérdést, és a szakértő politikailag fordítja le. Mindenki tudja, hogy amikor Szabó úr volt a miniszter, nekünk volt egy nagyon kritikus és meglehetősen hosszadalmas és részletes, klímavédelmi kvótákkal kapcsolatos állásfoglalásunk. Na most, Szabó úr beadványára az új kormány alatt mi azonnal elrendeltük a vizsgálatot, a vizsgálat nem fejeződött be az én biztosságom alatt, az folyamatban van, hivatalnokként ezt tudom mondani. De ha politikus megfogalmazást akarnék neki adni, és pedig most szeretnék, akkor azt mondanám, hogy a politikai korrektséget nem tudjuk, igyekszünk betartani, de nem tudjuk olyan szintre vinni, hogy minden olyan kérdésben, ahol az előző kormányt kritizáltuk, akkor most igyekezzünk lázas buzgalommal azokban a kérdésekben az új kormányt is tetemre hívni. Épp elég olyan téma van, azt gondolom, hogy nem kell ezt nekem külön bizonygatnom, amiben keményen léptünk föl az új kormány intézkedéseivel szemben is, ezt nyilván majd megítélik a politikai elemzők. Nem nagyon szeretném egyébként, ha bármilyen politikai mérlegre tehető lenne az ombudsmanoknak az

eljárása, de hát ebben a kérdésben ez mindenképpen benne rejlett, és talán nem baj, hogy azt én így megpróbáltam explicitté tenni.

A következő téma a településrendezés és az egyéb környezetvédelmi fenntartható fejlődés helyi stratégiái. Ez egy nagyon nagy téma, és azt látom, hogy az európai uniós szabályok, pályázatok sokszor rákényszerítik az önkormányzatokat, ha esetleg önszántukból nem is tennék, hogy ilyen egyéb környezetvédelmi fenntarthatósági terveket tegyenek. Például nagyon sok önkormányzatnál látjuk, hogy közlekedésszervezési politikájuk van, tehát az úthálózatnak és a közlekedési terhelésnek megpróbálnak, amennyire lehet - itt azért nyilván nagyon komoly korlátok vannak - valahogy a környezeti hatásaival számolni, és úgy tervezni, hogy az elviselhető legyen. Tehát ez egy nagyon nagy téma, és nagyon jó lenne szorgalmazni. Ebben a beszámolóban a jogalkotási kérdéseket, a jogalkotási javaslatokat természetesen külön fogjuk venni, és bízunk benne, hogy a bizottság, ahogy a korábbi években is, ezt figyelembe fogja venni, és amivel egyetért, azt felkarolja. Egyébként meg szeretnénk jegyezni, hogy a korábbi években az igazságügyi tárcánál Gáva Krisztián helyettes államtitkár urat kifejezetten megbízták azzal, hogy tartsa számon az ombudsmani egyedi állásfoglalásokban is megjelenő jogalkotási problémákat, és tartson kapcsolatot az egyes ügyosztályokkal, hogy hol tartanak ezek a kérdések, és időről időre összehívták a biztosokat, és ezt megbeszélték. Ennek egy jó háromnegyed éve vége szakadt, én azóta erről nem tudok, de egyébként lehet, hogy az általános biztossal folyik majd egy ugyanilyen konzultáció, ebben én már nem fogok részt venni.

Az elnök úr kérdéseire rátérve, a lápokkal kapcsolatban. Nem hoztam magammal az állásfoglalást, kitérünk benne erre a kérdésre, hogy mekkora része veszélyeztetett vagy éppen pusztuló a lápoknak. És én most csak azt tudom mondani, hogy a nagyobbik része, tehát abszolút így van, ahogy mondja, hogy nem élvez a joggyakorlat, az alkotmánybírósági döntés, jóllehet nyilvánvaló, hogy nem erre irányult, a joggyakorlat egyértelműen úgy értékelte, hogy akkor most szabad a vásár, és bármit lehet tenni. Mi erre két javaslatot tettünk ebben az állásfoglalásunkban: egyrészt, hogy a kormány haladéktalanul minden anyagi lehetőséget biztosítson, és gyorsítsa fel a bejegyzéseket, amik ugye megálljt parancsolnak ennek a pusztulásnak. A másik pedig egy jogalkotási javaslat volt, hogy úgy módosítsa a természetvédelmi törvényt, hogy az ex lege védelemfüggő helyzetet, függő jogi helyzetet eredményez, magyarul, amíg nincs szabályozás, semmit ne lehessen tenni az adott területtel. Innentől kezdve megfordul a helyzet, mindjárt a területek tulajdonosainak, birtokosainak lenne sürgős a dolog, és ők adott esetben szívesen a zsebükbe is nyúlnának, hogy tisztázódjon a helyzet. Van egy nagyobb földterülete, lehet, hogy csak egy kisebbik része láp ténylegesen, de amíg nem jegyzik be, a mi javaslatunk szerint az lenne az alkotmányos megoldás, hogy addig az egész területhez, amíg bizonytalan a helyzet, az elővigyázatosság elve, addig ne lehessen hozzányúlni, hiszen elpusztulnak a jövő nemzedékeinket illető visszahozhatatlan értékek, úgyhogy itt ebben lépni kell, ez egy borzasztó helyzet.

A vízügyi átalakulást valóban elemeztük, és más esetekben, a korábbi évek állásfoglalásaival kapcsolatban, 2011-ben mi nagyon komoly utóvizsgálat-hullámot indítottunk. A tavalyi évi vizsgálatokkal kapcsolatban pedig javasoltuk a jelenlegi általános biztos úrnak, hogy ezeket az utóvizsgálatokat folytassa le, vegye be a munkatervébe. Egyetlenegyről tudok, éppen a más vonatkozásban említett bátaapáti ügyben, hogy az általános biztos, illetve az alapjogi biztos az ideai terminológia alapján, elrendelte az utóvizsgálatot, tehát jelenleg is folyik egy bátaapáti ügy, ezt nagyon helyesnek gondolom. Egyébként a tavalyi utóvizsgálatok ügyében azt találtuk, hogy az ügyek jelentős részében a javaslatainkat megfogadták. Ez nem azért van, mert annyira magas szintű a jogkövetés így az önkormányzatainknál és a hatóságainknál - elég magas szintű, de azért nem annyira -, hanem azért, mert ugye ezekben a nagyon széles körű vizsgálatokban nagyon sok vizet felzavartunk, felkavartunk az állásfoglalással, a vizsgálatainkkal, tehát hosszabb ideig többször az összes

résztevőt bombáztuk tervezetekkel, jogi véleményekkel. Az ügyek nagy részében egyszerűen nem lehetett megtenni emiatt, hogy valahogy a szőnyeg alá söpörjék, tehát ezért az önkormányzati képviselő-testületeket célzó településrendezési állásfoglalásaink 90 százaléka eredményt ért el, holott korábban ugye azt mondták, állam az államban, az önkormányzat ügyis azt csinál a területével, amit akar, tehát ezek nagyon nagy dolgok. Tavaly volt egy olyan videónk, amit nemzetközi szinten is sok helyen bemutattunk, képekben mutatott be tucatnyi olyan fajsúlyos ügyet, ahol, ha mi nem intézkedtünk volna, akkor az a terület, az a génbank, az a zöldfelület ma már nem létezne; ugye ez egy nagyon látványos kis prezentáció, de hát önöket nem akartam ezzel elkápráztatni, de köszönöm szépen a kérdést.

Az, hogy ha nem segítik az ombudsmanok munkáját. Egy ponton a korábbi ombudsmantörvény és a jelenlegi alapján is, bírósági utat lehetett igénybe venni, tehát bírósági úton lehetett kötelezni, és adott esetben aztán végrehajtható is lett ez a döntés. Eddig tudomásom szerint nem jutott el egyetlen korábbi ombudsman se és a jelenlegi sem, a kolléga úr a fülembe súgta, hogy most is van két olyan, éppen környezetvédelmi felügyelőségek, egyszerűen nem is hajlandó válaszolni, ez azért korábban talán így nem volt gyakorlat.

Végül a nemzetközi figyelemmel kapcsolatban, hogy reflektált-e a nemzetközi közvélemény a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának magyarországi felszámolására. Erre a kérdésre az a válaszom, hogy nem, ugyanis nem siettünk a nemzetközi közvélemény, szakmai közvélemény figyelmét erre a tényre felhívni, különös tekintettel arra, hogy Rióban még mindig a magyar példát kezelik úgy, hogy ennek kapcsán esetleg sor kerülhet arra, hogy a világ több országában javasolják. És úgy hangzik jelenleg a záródokumentum tervezete, hogy javasolják ugye az aláírók - jelenleg több mint 130 állam- és kormányfő jelentkezett be Rióba -, hogy mind globális szinten, mind nemzeti szinten a jövő nemzedékek ombudsmanja intézményét javasolják. De nagyon rosszul venné ki magát, ha ott felállna valaki, és azt mondaná, hogy Magyarországon is rég megszüntették, ezt igyekeztünk elkerülni. Nyilván a végtelenségig nem lehet, de hát ez a dolog nem fehér-fekete, mert azért valamilyen szinten, nyilván egészen minőségileg különböző szinten, de azért jelenleg is folyik a jövő nemzedékek védelmével kapcsolatos ombudsmani tevékenység.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy van-e még kérdés, vélemény. *(Jelzésre.)* Igen, Szabó Imre alelnök úr, parancsolj!

SZABÓ IMRE (MSZP): Köszönöm szépen a szinkrontolmácsi szerepet a biztos úrnak, hogy lefordította itt a politika nyelvére ezt a történetet. Ugyanakkor azért annyit szeretnék megjegyezni, hogy én nem szeretnék semmiféle politikai megrendelést adni, csupán annyit szeretnék kérni, hogy egyfajta szakmai egyenszilárdság legyen tetten érhető, tehát ami 2009-ben megállapítás volt, az 2011-re is igaz legyen.

Ha már így, ezek szerint a minisztérium engem rosszul tájékoztatott, az április 3-ai levelet majd át fogom küldeni biztos úrnak, mert ők nem tudnak róla, hogy van ilyen típusú vizsgálat, ezek szerint nem vette észre, vagy az ingerküszöbüket nem tudta átlépni ez a történet, ezzel így azt hiszem, hogy segítettünk azon, hogy hamarabb tudjunk ezzel végezni.

És ha már ennél a témakörnél tartunk, akkor még hadd adjak egy ötletet. Érdemes lenne megkérdezni a tárcánál, hogy 2011 decemberében hogyan lehetett az, hogy a 2010 áprilisa óta nem nyilvántartható CER kvótákból a kormány egyik számláján 2,2 millió CER van nyilvántartva, vajon miért? Azt hiszem, hogy ez is megérne egy kérdést.

Általánosságban szeretnék annyit még mondani, hogy rendkívül rosszul éltem meg én magam is a helyzetnek a megváltozását, és azoknak a feltételeknek a romlását, amelyet a biztosi hivatal el kellett hogy szenvedjen. És azt hiszem, hogy nyugodt lélekkel mondhatom, hogy az nagyon fair és korrekt megoldás, ha a nemzetközi szintén nem a visszarendeződésnek, vagy a jogok és a lehetőségek csorbításának a panaszáradataival lép ki,

hiszen az ország tekintélyének némiképpen ártana egyértelműen, ha ezt az eszközt is használná a biztos úr. Ugyanakkor azt is hozzá kell hogy tegyem, hogy annak ellenére, hogy nekünk voltak persze szakmai megközelítésbeli vitáink, hiszen ez teljesen természetes, ennek ellenére, ha lesz lehetőségünk rá, akkor azért mi ezt a hivatalt vissza fogjuk majd állítani a teljes kompetenciájában. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre.)*
Szili Katalin kíván még hozzászólni.

DR. SZILI KATALIN (független): Engem csak a kíváncsiság űz biztos úr, hogy melyik volt az a két felügyelőség, aki nem válaszolt. Szerintem megérne annyit, hogy a jegyzőkönyvben szerepeljen.

DR. HAJAS BARNABÁS (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala): Ombudsmani jelentés készül, pusztán azért, mert nem tudtuk a vizsgálatot lefolytatni, és ez a napokban kiadásra kerül, kiadás alatt van.

DR. FÜLÖP SÁNDOR, az alapvető jogok biztosának helyettese: De te sem tudod fejből.

DR. HAJAS BARNABÁS (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala): Fejből nem tudom, olvastam a jelentést.

DR. FÜLÖP SÁNDOR, az alapvető jogok biztosának helyettese: Benne lesz a jelentésben.

DR. SZILI KATALIN (független): Szerintem megért volna annyit, hogy a parlament bizottsági ülésének a jegyzőkönyvében szerepeljen.

DR. HAJAS BARNABÁS (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala): A bizottságot tájékoztatni fogja az ombudsman úr a jelentés megküldésével. Biztos, hogy az éves parlamenti beszámolóban is ezt alá kell húzni, de ez olyan...

DR. SZILI KATALIN (független): A másik megjegyzésem, visszatérve arra, amit biztos úr is említett. Ugye a környezetvédelmi törvényben egyértelmű előírás a települések környezetvédelmiprogram-készítési köteleme, úgyhogy véleményem szerint akkor, amikor ezeket a településfejlesztési és egyéb kérdéseket vizsgálják, akkor érdemes erre is odafigyelni, hogy valóban eleget tesznek-e ezeknek a kötelemeiknek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem Fülöp urat, illetve munkatársait, hogy van-e kiegészítenivalójuk. *(Jelzésre.)*

Hajas Barnabás jelzi, hogy ő még szeretne hozzáfűzni valamit.
Parancsoljon!

DR. HAJAS BARNABÁS (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala): Hajas Barnabás, főosztályvezető, Alapvető Jogok Biztosának Hivatala.

Elnök úrnak volt egy kérdése, amire a válaszadás elmaradt. Mi történt a folyamatban lévő ügyekkel? Valamennyi folyamatban lévő ügyet átvette az egységes hivatali stáb, ezek közül több kifejezetten a jövő nemzedékek jogaiival összefüggésben született jelentés is készült, amelyek közül vannak olyanok, amelyek éppen a helyettes úr által említett

pannonhalmi konferenciának az eredményét is feldolgozza, így például a gyógynövényekkel kapcsolatban, vagy éppen a környezetbarát építőanyagok használhatóságával kapcsolatban, tehát számos olyan jelentés van, ami továbbviszi ezt a vonalat.

És együttal szeretném tájékoztatni alelnök urat, hogy tudomásom szerint küldött a már egységes hivatal választ alelnök úrnak a panasz tárgyában, én ezt a tájékoztatást kaptam az imént, a kollegáimtól rákérdeztem; de kiderítem újfent, hogy mi lehetett az oka annak, hogy alelnök úrhoz nem jutott el a válasz, és ennek akár ismételt megküldése iránt intézkedni fogunk. Köszönöm szépen, ennyi lett volna a kiegészítemem.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha más észrevétel, kérdés nincs, akkor én megköszönöm Fülöp Sándornak az alapjogi biztos helyettesének és munkatársainak a beszámolót, és továbblépnék a bizottság munkájában.

Bocsánat, nem lépnék tovább, mert a jelentésről, az általános vitára való alkalmasságáról szavaznunk kell. Tehát én ezt akkor szavazásra bocsátom, hogy a bizottság általános vitára alkalmasnak találja-e a benyújtott jelentést, a szóban elmondott kiegészítések figyelembevételével.

Határozathozatal

Ki az, aki támogatja? *(Szavazás.)* 12. Ellene? *(Szavazás.)* Tartózkodik? *(Szavazás.)* Egyhangúlag a bizottság az általános vitára való alkalmasságot támogatja.

A bizottság írásos véleményt is fog benyújtani, és illene előadót is állítanunk az ügyben. *(Közbeszólások: Elnök úr legyen az előadó.)* Az összes bizalom bennem van? Jó, köszönöm szépen ezt a megtisztelő bizalmat, akkor én ezzel kapcsolatban a bizottság álláspontját ismertetni fogom az ülésen.

Tájékoztatás a júniusra tervezett rendezvényekről

Most megköszönöm Fülöp Sándornak és munkatársainak a tájékoztatást, és továbblépnék. Napirenden szerepel a júniusban várható események, bizottsági konferenciákról való tájékoztatás. Közben alelnök úrral én tisztáztam azokat a kérdéseket, amik miatt mindenképpen ezt szerette volna napirendre kérni, de még egyszer elmondom. Tehát június hónapban várhatóan a bizottság szervezésében egy eseményre, június 28-ai dátumra tolvá, a Zöld gazdaság konferenciánk megrendezésére kerül sor. Ennek a tervezett programját írásban pénteken kiküldtük a bizottság tagjainak, technikai okokból az eredetileg tervezett június 7-ei időponthoz képest csúsztatni kellett a konferenciát.

A bizottság továbbá együttműködik a Nemzetközi Parlágfü Társasággal egy június 14-ei nemzetközi parlágfü-konferencia megszervezésében, ez alapvetően a Nemzetközi Parlágfü Társaság szervezésében kerül lebonyolításra, de a bizottságunk támogatást nyújt hozzá, többek között helyszínt biztosítunk.

Júliusra egyelőre még nem terveztünk, viszonylag friss az a hír, hogy júliusban is ülésezni fogunk, de fel fogjuk tölteni ezt a munkaidőszakot is megfelelő eseményekkel, nem kell aggódni.

Tájékoztatatom továbbá a bizottságot, hogy május 25-én a Felsőházi teremben lesz egy, nem a bizottságunk által kezdeményezett konferencia, az EU többéves pénzügyi keretének környezetpolitikai részéről 8 óra 30-as kezdettel; június 5-én ugyancsak az EU pénzügyi keretének regionális fejezetéről lesz 8 óra 30 perces kezdettel konferencia, ez a Delegációs teremben lesz megtartva. Mind a kettő érinti a bizottságunkat, tehát szét is küldtük írásban a meghívót, mindenkinek ajánlom figyelmébe ezeket az eseményeket.

A következő ülésünket pedig előreláthatólag május 29-én, tehát jövő kedden, pünkösöd hétfőre tekintettel, fogjuk tartani, előreláthatólag a géntechnológiai tevékenységről szóló

törvény módosítása, illetve a Nemzeti Éghajlat-változási Programról, annak a végrehajtásáról szóló jelentés lesz napirenden, de ez nyilván függ a parlament napirendjének alakulásától is.

Ha más kérdés, észrevétel nincs, akkor megköszönöm a bizottság tagjainak a részvételt, és az ülést lezárom. További szép napot és jó munkát kívánok mindenkinek!

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 26 perc)

Jávor Benedek
a bizottság elnöke

Szabó Imre
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezető: Turkovics Istvánné